

DEDDF CYMWYSTERAU CYMRU 2015

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Atodlen 1 Cymwysterau Cymru

Rhan 1 - Sefydlu Cymwysterau Cymru

122. Cyflwynir yr Atodlen hon gan adran 2.

Paragraff 1: Statws

123. Mae'r paragraff hwn yn egluro nad corff i'r Goron yw Cymwysterau Cymru.

Paragraff 2: Aelodaeth

124. Mae'r paragraff hwn yn amlinellu aelodaeth Cymwysterau Cymru. Bydd y Prif Weithredwr yn aelod o Gymwysterau Cymru a bydd cadeirydd ac wyth i ddeg aelod arferol yn cael eu penodi gan Weinidogion Cymru.

Paragraffau 3 i 9: Y cadeirydd ac aelodau arferol

125. Mae'r paragraffau hyn yn amlinellu'r gofynion a'r cyfyngiadau sy'n ymwneud â phenodiadau, ymddiswyddo a'r posibilrwydd o symud aelodau o Gymwysterau Cymru o'u swydd. Dim ond unwaith y caniateir i'r cadeirydd gael ei ailbenodi fel cadeirydd, ac mae cyfyngiadau ar delerau penodi ac ailbenodi aelodau arferol yn galluogi i aelodaeth Cymwysterau Cymru gael ei hadnewyddu'n rheolaidd.

Paragraffau 10 i 16: Y prif weithredwr a staff eraill

126. Bydd y prif weithredwr cyntaf yn cael ei benodi gan Weinidogion Cymru, am gyfnod o hyd at dair blynedd a bydd penodiadau dilynol yn cael eu gwneud gan Gymwysterau Cymru. Caniateir ailbenodiadau i rôl y prif weithredwr.

127. Ac eithrio'r prif weithredwr cyntaf, caiff Cymwysterau Cymru benodi ei staff ei hun. (Mae hyn yn ychwanegol at b#er Gweinidogion Cymru i wneud cynllun trosglwyddo o dan Atodlen 2 i'r Ddeddf i drosglwyddo staff o Lywodraeth Cymru i Gymwysterau Cymru). Bydd Cymwysterau Cymru yn penderfynu ar delerau ac amodau, tâl a darpariaethau pensiwn staff - ond rhaid i'r trefniadau hyn gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru. Ni fydd staff Cymwysterau Cymru yn weision sifil.

Paragraffau 17 a 18: Pwyllgorau

128. Mae'r paragraffau hyn yn rhoi'r pwerau i Gymwysterau Cymru i sefydlu a diddymu pwyllgorau, is-bwyllgorau a chyd-bwyllgorau. Mae Cymwysterau Cymru yn gallu talu tâl a lwfansau i aelodau pob un o'r tri chategori hyn o bwyllgor (oni bai eu bod hefyd yn aelodau o Gymwysterau Cymru neu ei staff).

Paragraffau 19 i 21: Dirprwyo

129. Mae'r paragraffau hyn yw rhoi'r pwerau i Gymwysterau Cymru i ddirprwyo unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau i aelod o Gymwysterau Cymru, i aelod o staff, i bwyllgor neu i gyd-bwyllgor. Caiff pwyllgor neu gyd-bwyllgor isddirprwyo swyddogaeth i un o'i is-bwyllgorau. Caiff pwyllgorau a chyd-bwyllgorau osod telerau a graddau'r dirprwyo i is-bwyllgor, ond mae unrhyw ddirprwyo, yn achos pwyllgor, yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddyd a roddir gan Gymwysterau Cymru ac yn achos cyd-bwyllgor, i gyfarwyddyd a roddir gan Gymwysterau Cymru a'r person y mae'r cyd-bwyllgor wedi ei sefydlu gydag ef. Mae telerau'r dirprwyo ac unrhyw gyfarwyddyd yn llywodraethu'r hyn y caiff pwyllgor ei wneud neu beidio â'i wneud.

Paragraffau 22 i 25: Gweithdrefn

130. Caiff Cymwysterau Cymru benderfynu ar y weithdrefn (er enghraifft, y cylch gorchwyl) ar ei gyfer ef ei hun a'i bwyllgorau. Caiff pwyllgorau reoleiddio gweithdrefn yr is-bwyllgorau y maent yn eu sefydlu. Caiff cyd-bwyllgorau osod eu gweithdrefnau eu hunain a gweithdrefnau'r is-bwyllgorau y maent yn eu sefydlu. Nid yw lleoedd gwag o ran aelodaeth neu ddiffygion o ran penodiadau i Gymwysterau Cymru, ei bwyllgorau, is-bwyllgorau neu gyd-bwyllgorau yn effeithio ar ddilysrwydd y trafodion.

Paragraff 26: Cofrestr buddiannau

131. Mae'r paragraff hwn yn ei gwneud yn ofynnol i Gymwysterau Cymru gofnodi a chyhoeddi buddiannau ei aelodau.

Paragraff 27: Pwerau atodol

132. Mae'r paragraff hwn yw rhoi'r pwerau i Gymwysterau Cymru i wneud unrhyw beth sy'n angenrheidiol neu'n briodol mewn perthynas â'i swyddogaethau. Mae is-baragraff (2) yn nodi'r eithriadau i'r sefyllfa gyffredinol honno, gyda'r effaith na all Cymwysterau Cymru fynd y tu hwnt i unrhyw drothwy gwariant a nodir gan Weinidogion Cymru, nac ychwaith cael benthg neu roi benthg arian, heb gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru. Bydd unrhyw drothwy gwariant yn cael ei nodi mewn hysbysiad a roddir i Gymwysterau Cymru gan Weinidogion Cymru.

Paragraffau 28 i 30: Adroddiadau blynyddol ac adroddiadau eraill

133. Mae'r paragraffau hyn yw ei gwneud yn ofynnol i Gymwysterau Cymru adrodd yn flynyddol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac yn pennu'r hyn y mae rhaid i'r adroddiad hwnnw ei gynnwys, gan alluogi Cymwysterau Cymru i gynnwys gwybodaeth ychwanegol. Yn ogystal ag adrodd ar ei waith yn ystod y flwyddyn flaenorol, a nodi ei gynigion ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod, rhaid i Gymwysterau Cymru adrodd ar unrhyw ganfyddiadau y mae wedi eu gwneud yn y flwyddyn adrodd am effaith ei weithgareddau ar y system gymwysterau, am ei waith i ymgysylltu â rhanddeiliaid ac am unrhyw gasgliadau y mae wedi dod iddynt drwy waith ymchwil y mae wedi ei wneud. Gallai rhanddeiliaid gynnwys, er enghraifft, dysgwyr, rhieni, cyflogwyr, sefydliadau addysg uwch, ysgolion, colegau, cyrff dyfarnu, cyrff proffesiynol a rheoleiddwyr eraill.
134. Mae'r flwyddyn adrodd yn rhedeg i 31 Awst bob blwyddyn a rhaid llunio'r adroddiad blynyddol cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl y dyddiad hwnnw. Rhaid i'r adroddiad blynyddol gael ei chyhoeddi. Caiff Cymwysterau Cymru lunio a chyhoeddi adroddiadau ychwanegol fel y mae'n gweld yn dda ar faterion sy'n ymwneud â'i swyddogaethau.

Paragraff 31: Ariannu

135. Mae'r paragraff hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddarparu cyllid ar ffurf grantiau i Gymwysterau Cymru. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi telerau ac amodau unrhyw grantiau o'r fath.

Paragraffau 32 - 34: Cyfrifon ac archwilio

136. Rhaid i Gymwysterau Cymru sicrhau ei fod yn cadw cyfrifon a chofnodion priodol, ac yn llunio datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i ddyroddi cyfarwyddydau i Gymwysterau Cymru o ran llunio'r datganiad o gyfrifon sy'n cwmpasu'r wybodaeth sydd i'w chynnwys yn y datganiad, y modd y mae angen i'r wybodaeth gael ei chyflwyno, y dull a'r egwyddorion y mae angen i'r datganiad gael ei wneud yn unol â hwy ac unrhyw wybodaeth ychwanegol sydd i fynd gyda'r datganiad.
137. Mae'r paragraffau hyn yn nodi'r prosesau cyfrifon ac archwilio y mae'n ofynnol i Gymwysterau Cymru eu dilyn; mae'r rhain yn cynnwys llunio a chyflwyno datganiad blynyddol o gyfrifon i Archwilydd Cyffredinol Cymru erbyn 31 Awst bob blwyddyn ac yn unol ag unrhyw gyfarwyddydau a ddarperir gan Weinidogion Cymru. Caiff Gweinidogion Cymru amrywio neu ddirymu cyfarwyddyd a roddir i Gymwysterau Cymru ar unrhyw adeg. Mae'r paragraffau hyn hefyd yn gosod dyletswyddau ar yr Archwilydd Cyffredinol mewn perthynas â'r datganiad o gyfrifon ac yn diffinio blwyddyn ariannol.

Paragraff 35: Cynnal ymchwiliadau i'r defnydd o adnoddau

138. Mae'r paragraff hwn yn galluogi Archwilydd Cyffredinol Cymru i archwilio perfformiad Gymwysterau Cymru ond nid rhinweddau amcanion polisi Gymwysterau Cymru.